WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE VI

w oparciu o podstawę programową 2024

(układ treści zgodny z programem nauczania WSiP Słowa z uśmiechem, E.Horwath, G.Kiełb, A.Żegleń)

pochodzenie: www.ucze.eduranga.pl modyfikacja: Anna Dzierwa, Łukasz Stadnicki

Sposoby sprawdzania wiedzy i umiejętności na lekcjach języka polskiego w klasie VI:

- **Odpowiedzi ustne** (z trzech ostatnich lekcji, bez wcześniejszej zapowiedzi) w tym **recytacja** wiersza (zapowiedziana),
- **prace klasowe** po każdej lekturze oraz **sprawdziany** po omówieniu zagadnień z danego działu - zawsze zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedza je lekcja powtórzeniowa,
- **kartkówki** : ze znajomości lektury – zawsze na pierwszej lekcji rozpoczynającej cykl lekcji poświęconych lekturze; gramatyki, ortografii (dyktanda),
- **Czytanie** - czytanie ze zrozumieniem (sprawdziany i kartkówki), głośne czytanie,
- **Praca na lekcji –** karty pracy, zadania powtórzeniowe,
- **Prezentacje, referaty**

Uczeń jest zobowiązany do:

- Poprawy oceny ndst w terminie 2 tygodni od momentu wpisania jej do dziennika (termin poprawy ustalany jest

EDURANGA © Copyright by WSiP

indywidualnie z nauczycielem),

- Napisanie zaległego sprawdzianu w terminie 2 tyg. od momentu powrotu do szkoły po dłuższej nieobecności.
- Uczeń ma prawo dwa razy w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie bez podania przyczyny (zapisane na kartce lub słownie PRZED LEKCJĄ). Nieprzygotowania dotyczą TYLKO NIEZAPOWIEDZIANYCH form sprawdzania wiedzy.
- Po powrocie do szkoły (co najmniej trzydniowa nieobecność), uczeń ma prawo być nieprzygotowany (nie zostaje mu wówczas wpisane np. do dziennika).
- **Tryb ubiegania się o wyższą ocenę został opisany w Statucie Szkoły.**

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Słowa na cenzurowanym". Rafał Kosik, *Felix, Net i Nika oraz Pałac Snów* (fragmenty)	• rozpoznaje bohaterów powieści • formułuje pytania na wskazany temat • wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne • zna pojęcie *fikcja literacka*	• prezentuje bohaterów • buduje zróżnicowane pytania • opisuje reakcje bohaterów • dostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego	• uzasadnia swoją opinię na temat bohatera właściwie dobranymi argumentami • wykorzystuje informacje z tekstu do tworzenia pytań • objaśnia założenia	• ocenia predyspozycje bohatera do pełnienia funkcji społecznej • tworzy uporządkowany zestaw pytań • ocenia założenia projektu przedstawionego	• wyraża opinię na temat obecności w języku wyrazów obcych i zapożyczonych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	• wypowiada się na temat poprawności języka w życiu codziennym	w utworze • uczestniczy w dyskusji na temat wyrazów obcych i zapożyczonych	projektu przedstawionego w tekście • wyjaśnia, na czym polega fikcja literacka • dobiera trafne argumenty w dyskusji	w utworze • odwołuje się w dyskusji do przykładów użycia języka w mediach	stanowiska • komentuje sytuacje przedstawione w utworze, odwołując się do ogólnie przyjętych norm życia społecznego
„Okręgi, kule i trójkąty... Ortograficzna strefa tajemnic". Pisownia wyrazów z *ó* i *u*	• wyszukuje wyrazy z *ó* i *u* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni *ó* i *u,* stara się je stosować • korzysta ze słownika ortograficznego	• stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *ó* i *u*	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z *ó* i *u* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *ó* i *u* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *ó* i *u*
„Dziwne postacie z czasownikiem poznacie". Powtórzenie wiadomości o czasowniku	• rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy • rozpoznaje w tekście formy liczb, czasów, osób, rodzajów gramatycznych czasownika • rozpoznaje nieosobowe formy czasownika	• tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika • tworzy formy różnych czasów czasownika • odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje • wskazuje w tekście	• przekształca formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu • przekształca formy osobowe czasowników	• stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników • funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w swoich wypowiedziach	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	• rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane • wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej	bezokoliczniki oraz formy nieosobowe zakończone na *-no*, *-to* • poprawnie stosuje formy czasowników dokonanych i niedokonanych w różnych czasach • zna pojęcia *czasowniki przechodnie* i *czasowniki nieprzechodnie*	na formy nieosobowe zakończone na *-no*, *-to* i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu • poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych • odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich • poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika	• używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi	
„Co za czasy! Co za obyczaje!”. **Dialog – rady dla piszących**. Maria Krüger, *Godzina pąsowej róży* (fragmenty)	• prezentuje krótko bohaterkę tekstu • wyszukuje w tekście informacje na temat dawnej szkoły • wskazuje w tekście kwestie bohaterów i słowa narratora • podaje przykłady	• opisuje miejsce na podstawie ilustracji i fotografii • omawia różnice między szkołą dawną i współczesną • zna funkcje dialogu w tekście literackim • rozpoznaje uczucia na	• omawia różne elementy świata przedstawionego • wyraża opinię o szkole w różnych epokach • wyszukuje w wypowiedziach dialogowych elementy charakterystyki pośredniej	• w opisie bohatera uwzględnia wnioski wyciągnięte z przedstawionych zdarzeń • przytacza argumenty na poparcie swojej opinii o szkole • analizuje informacje	• redaguje bezbłędny językowo dialog – oryginalny pod względem treści i stylu

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	uzupełnień dialogowych z tekstu • zna funkcje znaków interpunkcyjnych w zapisie rozmowy • przy niewielkim wsparciu nauczyciela zapisuje dialog	podstawie niewerbalnych środków komunikowania się • zapisuje dialog, korzystając z rad zmieszczonych w podręczniku	• używa właściwych środków językowych do nazwania różnych uczuć • zapisuje poprawnie dialog, używając właściwych znaków interpunkcyjnych i odpowiednich uzupełnień dialogowych	zawarte w wypowiedziach dialogowych • rozpoznaje różne informacje zawarte w uzupełnieniach dialogowych • zapisuje dialog, używając różnorodnych uzupełnień dialogowych	
„Od myślenia głowa nie boli”. Trudne formy czasowników	• zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu *iść,* w czasie przeszłym i stara się je stosować • zna zasady pisowni *nie* z czasownikami i stara się je stosować • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników • dostrzega trudności w odmianie wybranych czasowników użytych	• stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu *iść,* w czasie przeszłym • stosuje zasady pisowni *nie* z czasownikami • zna zasady pisowni *-ść, -ść, -ąć* w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować • poprawnie odmienia większość czasowników użytych	• poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu *iść,* w czasie przeszłym • stosuje zasady pisowni *-ść, -ść, -ąć* w zapisie zakończeń bezokolicznika • poprawnie odmienia czasowniki użyte w ćwiczeniach	• poprawnie używa czasowniki oznaczające ruch, typu *iść,* w czasie przeszłym • poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników	• poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym • sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	w ćwiczeniach	w ćwiczeniach			
„Pieśń ujdzie cało”. **Opowiadanie z dialogiem – rady dla piszących.** Dorota Terakowska, *Córka Czarownic* (fragmenty)	• odpowiada na pytania dotyczące elementów świata przedstawionego • przygotowuje plan kilku obrazów filmowych dokumentujących jedną z przygód • zna pojęcie *literatura fantasy* • zapisuje prosty dialog • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z dialogiem	• podaje najistotniejsze informacje na temat bohaterów, uwzględnia je w treści ogłoszenia • posługuje się ze zrozumieniem terminami *plener*, *kadr* • wskazuje elementy fantastyczne w omawianym tekście • redaguje krótkie opowiadanie z dialogiem, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• objaśnia, na czym polega zło wyrządzane przez najeźdźców • formułuje precyzyjne wskazówki na temat elementów scenografii • interpretuje słowa pieśni • redaguje opowiadanie z dialogiem i elementami opisu	• określa relacje łączące bohaterki i uzasadnia swoje zdanie • wykorzystuje wiedzę na temat tworzywa filmowego w analizie tekstu powieści • objaśnia znaczenie pieśni w kontekście powieściowych zdarzeń • redaguje rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu	• wypowiada się na temat problematyki tekstu, odwołując się do cech gatunkowych literatury *fantasy* • redaguje bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem – oryginalne pod względem treści i stylu
„Gdyby babcia miała wąsy… Nie jest tak źle. Zastanów się”. Tryby czasowników	• rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego • zna zasady akcentowania wyrazów w formie trybu	• tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego • stara się stosować zasady akcentowania	• przekształca zdania, wykorzystując różne formy trybu czasownika • poprawnie akcentuje większość czasowników w formie trybu	• funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach • poprawnie akcentuje czasowniki w formie	• wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie zdobytą wiedzę na temat trybów czasownika

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	przypuszczającego	wyrazów w formie trybu przypuszczającego	przypuszczającego	trybu przypuszczającego	
„To się wie…”. Konstrukcje z zaimkiem zwrotnym *się*	• rozpoznaje w zdaniach zaimek zwrotny *się* • zna konstrukcje językowe z zaimkiem zwrotnym *się*	• stosuje formy zaimka zwrotnego *się* w sytuacjach typowych	• opisuje różnice między czasownikami z zaimkiem *się* i bez niego • poprawnie stosuje zaimek zwrotny *się*	• omawia funkcje zaimka zwrotnego *się* w różnych konstrukcjach składniowych	• używa funkcjonalnie czasowników z zaimkiem zwrotnym *się* w sytuacjach nietypowych
„Gdyby nie było marzeń…”. Pisownia cząstek *-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście*	• wyszukuje wyrazy z cząstkami *-bym,* • *-byś, -by, -byśmy, -byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek *-bym*, *-byś*, *-by*, *-byśmy*, *-byście* • korzysta ze słownika ortograficznego	• zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek *-bym*, *-byś*, *-by*, *-byśmy*, *-by-ście* i stara się je stosować	• stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek *-bym*, *-byś*, *-by*, *-byśmy*, *-byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie zapisuje cząstki *-bym*, *-byś -by*, *-byśmy*, *-byście* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni cząstek *-bym*, *-byś*, *-by*, *-byśmy*, *-byście*
„Komu tygrys, komu?… bo idę do domu”.	• zna pojęcie *reklama* • wie, czym jest slogan	• odróżnia informacje od wypowiedzi	• używa ze zrozumieniem i we właściwym	• operuje słownictwem związanym z reklamą	• redaguje bezbłędny językowo tekst

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Jean--Pierre Davidts, *Mały Książę odnaleziony* (fragmenty)	reklamowy i rozumie jego funkcję • odczytuje intencje wypowiedzi reklamowej • czyta rady dla piszących tekst o charakterze perswazyjnym	oceniających • odczytuje znaczenie wybranych haseł reklamowych • rozpoznaje niektóre środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych • tworzy prosty tekst o charakterze reklamowym, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	kontekście słowa *reklama* • rozpoznaje przysłowia i związki frazeologiczne w hasłach reklamowych • zna środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych • tworzy poprawny językowo i stylistycznie tekst o charakterze reklamowym	• rozpoznaje aluzje literackie w hasłach reklamowych • określa funkcję różnych środków językowych w wypowiedziach o charakterze perswazyjnym • używa w tekście o charakterze reklamowym bogatego języka i ciekawych rozwiązań graficznych	o charakterze reklamowym – oryginalny pod względem treści i stylu • tworzy slogany reklamowe, wykorzystując swobodnie konteksty kulturowe
„W galaktycznych przestworzach". Janusz Christa, *Kajtek i Koko w kosmosie* (fragmenty)	• określa na schemacie czas życia i twórczości autora oraz czas zdarzeń przedstawionych w komiksie • opowiada o zdarzeniach • zna pojęcie *literatura fantastyczno-naukowa*	• opisuje tytułowych bohaterów komiksu • wskazuje motywy wykorzystane w komiksie • objaśnia pojęcie *literatura fantastyczno-naukowa*	• opisuje miejsca akcji poszczególnych fragmentów komiksu • określa problematykę utworów komiksowych • wyszukuje w tekście neologizmy • wskazuje rekwizyty charakterystyczne dla s.f.	• zwraca uwagę w prezentacji bohaterów na ich realistyczny lub fantastyczny charakter • określa funkcję neologizmów • wymyśla dalszy ciąg zdarzeń, utrzymując je w konwencji s.f.	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów i ich funkcji w literaturze s.f. w swoich wypowiedziach na temat świata przedstawionego komiksu

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Rzeczowniki w krainach zwykłych i fantastyki”. Powtórzenie wiadomości o rzeczownikach	• rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy • rozpoznaje formy liczb, przypadków i rodzajów rzeczownika • zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować	• odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych • stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna pojęcia *rzeczowniki żywotne* i *nieżywotne* oraz *rzeczowniki osobowe* i *nieosobowe* • tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych • wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika	• zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne • rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe • określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki • wykorzystuje wiedzę o tym, że te same końcówki mogą wystąpić w różnych przypadkach rzeczownika	• zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite • stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika • wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych • wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni
„Gry z konwencją”. Stanisław Lem, *Bajka o maszynie cyfrowej, co ze smokiem walczyła*	• wyszukuje w tekście informacje dotyczące miejsca akcji • porządkuje zdarzenia	• ustala czas akcji • wyszukuje informacje w tekście • wskazuje elementy	• objaśnia, kim są bohaterowie tekstu, • relacjonuje pojedynek maszyny i człowieka	• tworzy notatkę encyklopedyczną • używa ze zrozumieniem słowa *absurd*	• objaśnia intertekstualny charakter opowiadania

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	w kolejności chronologicznej • wyszukuje w tekście neologizmy • wymienia wybrane cechy klasycznej baśni	komizmu w utworze • wymienia większość cech klasycznej baśni	• wyjaśnia inwencję autora w tworzeniu neologizmów • wskazuje podobieństwa oraz różnice między baśnią a utworem Stanisława Lema	• formułuje przesłanie utworu	• redaguje bezbłędne językowo opowiadanie s.f. inspirowane tekstem baśni – oryginalne pod względem treści i stylu
„W zabawowej poradni językowej”. Nietypowe rzeczowniki	• identyfikuje jako rzeczowniki wyrazy oznaczające rzeczy, które mają cechę określoną za pomocą liczb, np. *setka*, *ósemka* • dostrzega trudności w tworzeniu form rzeczowników odmieniających się według odmiennych reguł	• rozpoznaje rzeczowniki oznaczające cechy i nazywające czynności • zna rzeczowniki odmieniające się tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej	• odmienia na dwa sposoby rzeczowniki typu *oko*, *ucho* – w zależności od znaczenia • tworzy poprawne formy większości rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach	• wykorzystuje wiedzę o zmianach w temacie w odmianie niektórych rzeczowników • tworzy poprawne formy rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach	• funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat osobliwości w odmianie nietypowych rzeczowników • sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny
„Żegluj, żeglarzu!”. Pisownia wyrazów z *rz* i *ż*	• wyszukuje wyrazy z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni *rz* i *ż*, stara się je stosować • korzysta ze słownika	• stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *rz* i *ż*	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	ortograficznego				ortograficzną w zakresie pisowni *rz* i *ż*
„Opisuję i oceniam. Dobre na lepsze zamieniam”. Stopniowanie przymiotników	• rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy • określa liczbę i rodzaj przymiotników • zna stopnie przymiotnika • stopniuje przymiotniki	• wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do określanego rzeczownika • określa przypadki przymiotników • wskazuje przymiotniki, niepodlegające stopniowaniu	• łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe • stosuje przymiotniki we właściwych kontekstach • objaśnia funkcję stopni przymiotnika	• funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem • prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia, odmiany i stopniowania przymiotników oraz zasad ich pisowni
„Chaos i harmonia”. Pisownia wyrazów z *ch* i *h*	• wyszukuje wyrazy z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni *h* i *ch,* stara się je stosować • korzysta ze słownika ortograficznego	• stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *h* i *ch*	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *h* i *ch*
„Odkrywanie prawdy	• czyta uważnie przypowieść	• odtwarza wydarzenia	• określa nadawcę oraz	• objaśnia znaczenia słowa	• omawia problematykę

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
o talentach". Ewangelia wg św. Mateusza *Przypowieść o talentach*	• określa cechy i postawy bohaterów przypowieści • wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym	przedstawione w tekście • ocenia zachowanie pana wobec sług • rozumie znaczenia słów i pojęć: *drugie dno*, *prawdy moralne*	odbiorcę przypowieści • analizuje problem winy i kary • przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści • określa cechy fabuły przypowieści	*talent* • objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego • omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym	tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych • w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Ortografia na szklanym ekranie". Pisownia wyrazów wielką i małą literą	• wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, stara się je stosować • korzysta ze słownika ortograficznego	• stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą	• zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą
„Humorystyczne i bardzo sceptyczne". Stopniowanie przysłówków	• rozpoznaje przysłówek wśród innych części mowy • rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem	• wie, od jakich części mowy tworzone są przysłówki • zestawia przysłówki	• rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem	• rozpoznaje wyrażenia przyimkowe w funkcji przysłówków • funkcjonalnie używa	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	• zna stopnie przysłówka • stopniuje przysłówki	o przeciwstawnym znaczeniu • wskazuje przysłówki niepodlegające stopniowaniu	• objaśnia funkcję stopni przysłówka	różnych stopni przysłówka w swoich wypowiedziach	znaczenia i stopniowania przysłówków oraz zasad ich pisowni
„Opowieść z podwójnym dnem”. Ewangelia według św. Łukasza *Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie*	• czyta uważnie przypowieść • określa cechy i postawy bohaterów przypowieści • wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym	• odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście • ocenia zachowanie bohaterów	• określa nadawcę, odbiorcę oraz cechy fabuły przypowieści • ocenia postawy bohaterów • przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści	• objaśnia przenośne znaczenia elementów świata przedstawionego • omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym • objaśnia współczesne znaczenie słowa *samarytanin*	• omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych • w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Błądzić jest rzeczą ludzką”. Ewangelia według św. Łukasza *Przypowieść o synu marnotrawnym*	• czyta uważnie przypowieść • określa cechy i postawy bohaterów przypowieści • wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym	• odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście • ocenia zachowanie syna marnotrawnego, starszego brata i ojca • zapoznaje się	• opisuje i ocenia postawy bohaterów przypowieści • przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści • określa cechy fabuły przypowieści • rozumie znaczenie	• objaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego • omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym	• omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych • w sposób dojrzały

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		z pojęciem *symbol*	pojęcia *symbol*	• bierze udział w dyskusji na temat wybaczania	i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania • prowadzi dyskusję
„W muzealnej sali liczbom miejsce dali”. Typy liczebników	• rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy • odróżnia liczebniki główne od porządkowych	• wykorzystuje wiedzę o zależności form liczebnika od form określanego rzeczownika • rozpoznaje liczebniki zbiorowe, ułamkowe i nieokreślone	• wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia od niektórych liczebników określających podmiot • stosuje prawidłowe formy liczebników	• używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych • funkcjonalnie stosuje różne typy liczebników w swoich wypowiedziach	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji różnych typów liczebników
„Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”. Ignacy Krasicki *Przyjaciele*	• zapisuje tytuły ilustracji w formie równoważników zdań • dostrzega uosobienia w tekście • umiejętnie korzysta ze słownika języka polskiego w celu objaśnienia wskazanego hasła • zna pojęcie *morał*	• przytacza właściwe fragmenty tekstu • wie, jaką funkcję pełni uosobienie w bajkach • ocenia postępowanie bohaterów • formułuje pouczenie wynikające z utworu	• przekształca wypowiedzi bohaterów na współczesną wersję językową • poprawnie dopasowuje epitety i określenia dotyczące poszczególnych bohaterów • zna pojęcie *ironia*	• proponuje interpretację głosową kwestii wypowiadanych przez bohaterów tekstu • wskazuje fragment tekstu o charakterze podsumowania • dostrzega ironiczny charakter epitetu *serdeczny*	• tworzy opowiadanie z dialogiem inspirowane bajką Ignacego Krasickiego – oryginalne pod względem treści i stylu

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			• uogólnia przesłanie tekstu za pomocą przysłowia	• formułuje poprawną i bogatą językowo wypowiedź zawierającą opinię na temat przyjaźni	
„Drogę Królewską przemierzamy i przeszkody omijamy”. Trudne formy liczebników	• odróżnia liczebniki proste od złożonych • dostrzega trudności w zakresie odmiany niektórych liczebników	• wykorzystuje wiedzę o budowie liczebników złożonych do poprawnego ich zapisu	• wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników prostych i złożonych w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych	• poprawnie odmienia liczebniki wielowyrazowe	• poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form liczebników
„I śmiech niekiedy może być nauką”. Ignacy Krasicki *Lew pokorny*, *Szczur i kot*, *Wół i mrówki*, *Żółw i mysz*, *Malarze*, *Mądry i głupi*	• dostrzega komizm w bajkach • wie, że w bajkach zwierzęta uosabiają cechy ludzkie • zna pojęcie *kontrast* • rozpoznaje bajkę wśród innych tekstów literackich • omawia morał wybranej bajki	• zna pojęcie *komizm* • określa cechy charakteru bohaterów zwierzęcych w bajkach • wskazuje w bajkach elementy zestawione na zasadzie kontrastu • wskazuje różnice pomiędzy bajką i baśnią	• objaśnia, na czym polega komizm w wybranych bajkach • objaśnia pojęcie *alegoria* • używa skontrastowanych epitetów w wypowiedzi na temat bajek • wskazuje cechy bajki na przykładzie wybranych utworów Ignacego Krasickiego	• rozpoznaje różne rodzaje komizmu • wskazuje przykłady alegorii w tekstach bajek • objaśnia funkcję kontrastu w bajkach • wyjaśnia, na czym polega dydaktyczny charakter bajek	• wyraża opinię na temat wartości przedstawionych w bajkach Ignacego Krasickiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Ktoś, kto innych zastępuje, na szacunek zasługuje”. Zaimki i ich znaczenie	• zna pojęcie *zaimek* • rozpoznaje niektóre *zaimki* wśród innych części mowy	• wie, że funkcją zaimków jest zastępowanie innych części mowy • stosuje poprawne formy	• rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują	• funkcjonalnie stosuje różne typy zaimków w swoich wypowiedziach	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		zaimków odmiennych			znaczenia i odmiany różnych grup zaimków oraz zasad ich pisowni
„Tu i ówdzie, siaki, owaki… Enigmatycznie, ale praktycznie”. Trudne formy zaimków	• wie, że zaimki osobowe mogą mieć formy krótsze i dłuższe	• wykorzystuje wiedzę o sytuacjach, w których należy używać krótszych i dłuższych form zaimków	• rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią	• wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych	• poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form zaimków różnych typów
„Nosiła czapla razy kilka…”. Ignacy Krasicki *Czapla ryby i rak*, *Kruk i lis*	• odróżnia w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych • podejmuje próby przekształcenia zdań złożonych na pojedyncze oraz zastępowania słów i wyrażeń szczegółowych ogólnymi • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze notatkę	• sporządza plan najważniejszych zdarzeń • przekształca zdania złożone na pojedyncze oraz zastępuje słowa i wyrażenia szczegółowe ogólnymi • redaguje notatkę, korzystając z rad w podręczniku	• wyciąga wnioski na temat przyczyn i skutków zdarzeń w bajce • uogólnia przesłanie bajki za pomocą trafnie dobranego przysłowia • redaguje poprawną językowo i stylistycznie notatkę	• używa ze zrozumieniem słów *manipulacja* i *hipokryzja* w wypowiedzi na temat działań głównej bohaterki • wie, jaka jest funkcja stylistyczna przekształceń składniowych i leksykalnych • redaguje zwięzłą, poprawną językowo i stylistycznie notatkę	• redaguje bezbłędną językowo oraz formalnie notatkę – oryginalną pod względem treści i stylu
„Gdy złodzieje	• rozpoznaje przyimek wśród	• tworzy przyimki złożone	• używa poprawnych	• poprawnie zapisuje	• twórczo i funkcjonalnie

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
rozrabiają, detektywi pracę mają". Przyimki	innych części mowy • rozpoznaje przyimki proste i złożone • wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe	• wie, że przyimki wymagają użycia odpowiedniego przypadka rzeczownika • rozpoznaje przyimki funkcjonujące tylko w wyrażeniach przyimkowych	wyrażeń przyimkowych w celu określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności • odróżnia wyrażenia funkcjonujące jak przyimek od wyrażeń w funkcji przysłówka	przyimki złożone • poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe • funkcjonalnie stosuje wyrażenia przyimkowe w swoich wypowiedziach	wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przyimków, wyrażeń przyimkowych oraz ich funkcji
„Dla zdrowia i urody". Pisownia przyimków i wyrażeń przyimkowych	• wyszukuje wyrażenia przyimkowe i przyimki złożone w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych • korzysta ze słownika ortograficznego	• zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych i stara się je stosować	• stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych
„Pomiędzy bajkami i bajkopisarzami". Spójniki	• zna pojęcie *spójnik* • rozpoznaje niektóre spójniki wśród innych części mowy	• wskazuje spójniki, przed którymi zasadniczo nie stawia się przecinków	• objaśnia funkcję spójników w zdaniach pojedynczych i złożonych	• funkcjonalnie używa spójników w swoich wypowiedziach	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					językowe dotyczące znaczenia spójników oraz ich funkcji w zdaniach pojedynczych i złożonych
„Emocji bez liku? Słów poszukaj w słowniku”. Wykrzyknik	• zna pojęcie *wykrzyknik* jako część mowy • rozpoznaje wykrzykniki w tekście	• uzupełnia wypowiedzi odpowiednimi wykrzyknikami • wie, że wykrzyknik nie wchodzi w związki wyrazowe w zdaniu	• używa wykrzykników w wypowiedziach • rozpoznaje funkcje wykrzykników	• określa funkcje wykrzykników • poprawnie zapisuje wykrzykniki	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wykrzyknikach i ich funkcji do budowania wypowiedzi o charakterze artystycznym
„Z pewnością lub z niedowierzaniem. Czy to się stanie?” Partykuła	• zna pojęcie *partykuła* • rozpoznaje partykuły w tekście	• uzupełnia wypowiedzi partykułami w określonym celu	• używa partykuł w wypowiedziach • rozpoznaje funkcje partykuł	• określa funkcje partykuł • poprawnie zapisuje partykuły	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o partykułach i ich funkcji do modyfikowania znaczenia wypowiedzi
„Ostatnia bitwa generała”. Juliusz Słowacki *Sowiński w okopach Woli*	• czyta uważnie tekst, przypisy i zapoznaje się z kontekstem historycznym utworu • przedstawia bohatera	• opowiada o wydarzeniach ukazanych w utworze • opisuje bohatera utworu	• określa temat utworu • opisuje postawę bohatera utworu • przedstawia i uzasadnia swoje zdanie	• opisuje miejsce akcji • ocenia postawę bohatera utworu • objaśnia znaczenie legendy literackiej	• wyjaśnia symboliczne znaczenie obrazów poetyckich • porównuje Leonidasa z generałem Sowińskim

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	utworu		• wskazuje użyte w utworze środki językowe	• określa funkcję użytych środków językowych	
„Tęsknota za światem utraconym?" Anna Kamieńska *Prośba*	• czyta tekst poetycki • zapoznaje się z pojęciem *hymnu* • rozpoznaje modlitewny charakter utworu	• opisuje obrazy poetyckie w utworze • opisuje nastrój wiersza • wymienia cechy hymnu	• określa osobę mówiącą i opisuje jej uczucia • określa, czy tekst jest hymnem i uzasadnia swoje zdanie • zestawia wartości i antywartości	• wskazuje funkcję apostrofy • wyjaśnia znaczenie metafor • przygotowuje chmurę słów inspirowanych wierszem	• interpretuje tekst poetycki, uwzględniając wnioski z analizy utworu • bierze pod uwagę kontekst biograficzny utworu
„Nie wszystko jest identyczne... Nie wszyscy są tacy sami... Nie bójmy się odmienności!". Pisownia *nie* z różnymi częściami mowy	• wyszukuje wyrazy z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni *nie* z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, stara się je stosować • korzysta ze słownika ortograficznego	• stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu *nie* z różnymi częściami mowy	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Co było pierwsze, jajko czy kura?... czyli przygoda z filozofią”. Isaac Bashevis Singer, *Dzień, w którym się zgubiłem* (fragmenty)	• redaguje ogłoszenie na temat bohatera • zapisuje rozmowę na temat usposobienia i zwyczajów bohatera • wie, czym zajmuje się filozofia	• opowiada o zdarzeniach • wie, że bohaterowie mogą być charakteryzowani bezpośrednio lub pośrednio • wskazuje w tekście pytania o charakterze filozoficznym	• porządkuje relacje na temat bohatera • rozpoznaje cechy bohatera na podstawie charakterystyki pośredniej • formułuje pytania o charakterze filozoficznym	• podsumowuje zdarzenia z tekstu za pomocą właściwego przysłowia • opisuje bohatera, wprowadzając elementy charakterystyki bezpośredniej i pośredniej • formułuje pytania dotyczące znaczenia i sensu twierdzeń filozoficznych	• redaguje bezbłędne językowo ogłoszenie – oryginalne pod względem treści i stylu • przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi
„Czy o tym śniło się filozofom?”. Powtórzenie wiadomości o wypowiedzeniach	• tworzy różne typy wypowiedzeń • stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi • odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika	• wie, że wypowiedzenie wykrzyknikowe służy podkreśleniu ekspresji wypowiedzi • rozpoznaje równoważniki zdań • odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego	• wykorzystuje wiedzę o odmianie wyrazów do tworzenia poprawnych wypowiedzeń • wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach	• celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń dla osiągnięcia zamierzonych efektów • wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzeń w interpretacji tekstów poetyckich	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Bogactwo człowieka mierzy się rzeczami, z których on	• streszcza historię przedstawioną w tekście	• rozpoznaje i nazywa uczucia bohatera	• rozpoznaje symboliczne znaczenie perły	• wskazuje przesłanie utworu	• wyraża własny punkt widzenia na temat

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
rezygnuje". Michel Piquemal, *Drogocenna perła*	• wypowiada swoje zdanie na temat wartości bogactwa	• wskazuje przysłowie oddające sens opowieści • rozpoznaje niektóre cechy przypowieści w omawianym utworze	• uzasadnia swoje zdanie na temat bogactwa odpowiednio dobranymi argumentami	• omawia cechy przypowieści w odniesieniu do tekstu o perle	wartości materialnych i niematerialnych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Kim był i czym się wsławił? Orzeczenie o tym prawi". Orzeczenia czasownikowe i imienne	• rozpoznaje w zdaniu orzeczenie • wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej • zna pojęcie *orzeczenie czasownikowe* • zna pojęcie *orzeczenie imienne*	• rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu • wie, jak zbudowane jest orzeczenie imienne • rozpoznaje orzeczenie imienne w zdaniu	• rozpoznaje orzeczenia utworzone przez wyrazy typu *trzeba*, *można*, *należy*, *warto* z towarzyszącym im bezokolicznikiem • nazywa części mowy występujące w funkcji orzecznika	• funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego, imiennego oraz orzeczenia z wyrazami typu *trzeba*, *można*, *należy*, *warto* w zdaniu • wykorzystuje wiedzę o różnych typach orzeczeń do tworzenia poprawnych językowo oraz stylistycznie tekstów	• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów orzeczeń oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Do «Czasu Snu», do początku początków". Jan Parandowski *Narodziny świata* (fragmenty *Mitologii*)	• czyta tekst i przypisy • opowiada treść mitu	• wymienia imiona pierwszych bóstw • wyodrębnia etapy powstawania świata	• opowiada o powstaniu świata według mitologii • wyjaśnia znaczenia frazeologizmów	• opisuje walki bogów i określa ich emocje • używa frazeologizmów mitologicznych	• wypowiada się w roli Zeusa • interpretuje mit o czterech wiekach

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		• opowiada o powstaniu człowieka	pochodzących z mitologii	w zdaniach odnoszących się do współczesności	ludzkości
„Na początku było słowo…” Stary Testament *Księga Rodzaju* (fragment)	• czyta tekst i przypisy • wyszukuje w tekście informacje o poszczególnych etapach stwarzania świata	• nazywa stwarzane kolejno byty • opisuje świat stworzony przez Boga • porównuje mitologiczny i biblijny opis powstawania świata	• opisuje sposób stwarzania świata przez Boga • podaje cechy Boga • wymienia przywileje i obowiązki człowieka • wskazuje różnice między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata	• wyjaśnia symboliczne znaczenie światła i ciemności • objaśnia znaczenie słów: Bóg stworzył człowieka na swój obraz • wskazuje podobieństwa między mitologicznym i biblijnym stworzenie świata	• wyjaśnia symboliczne znaczenie liczby siedem, korzysta ze słownika symboli • interpretuje znaczenie fresku Michała Anioła *Stworzenie Adama* i wskazuje jego związek z tekstem biblijnym
„Szczęście do nas przybywa i podmioty odkrywa”. Rodzaje podmiotów	• rozpoznaje w zdaniu podmiot • zna pojęcie *podmiot gramatyczny* • zna pojęcia *podmiot szeregowy* i *podmiot towarzyszący*	• zna pojęcie *podmiot logiczny* • zna pojęcie *podmiot domyślny* • wie, że w funkcji podmiotu występują rzeczowniki oraz inne części mowy w funkcji rzeczownikowe	• rozpoznaje sytuacje, w których należy użyć podmiotu logicznego • rozumie funkcję stylistyczną podmiotu domyślnego • rozpoznaje zdania bezpodmiotowe	• rozpoznaje różne typy podmiotów w zdaniach • funkcjonalnie i poprawnie używa różnych typów podmiotów w zdaniach	• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„W sprawach najważniejszej wagi”. **List oficjalny – rady dla**	• czyta *Dekalog św. Franciszka* i analizuje jego treść	• uogólnia treść zapisów kolejnych punktów *Dekalogu* w formie	• określa odbiorcę słów św. Franciszka • wymienia współczesne	• określa intencję wypowiedzi sformułowanej w formie	• redaguje bezbłędny językowo oraz formalnie list oficjalny

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
piszących. *Dekalog św. Franciszka*	• czyta informacje o św. Franciszku • rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną • zna budowę i wyznaczniki listu oficjalnego • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze list oficjalny	tytułów • wykorzystuje informacje o postaci świętego Franciszka w analizie dzieła malarskiego • wie, w jakich sytuacjach komunikacyjnych używać języka oficjalnego • zapisuje poprawnie datę dzienną • redaguje list oficjalny, korzystając z rad w podręczniku	osoby kierujące się w życiu filozofią franciszkańską • objaśnia pojęcia *język oficjalny* i *język nieoficjalny* • analizuje budowę regulaminu • redaguje poprawny formalnie, językowo i stylistycznie list oficjalny	dekalogu • analizuje współczesną rzeczywistość przez pryzmat filozofii franciszkańskiej • rozpoznaje sformułowania charakterystyczne dla języka oficjalnego • formułuje zasady dotyczące zapisu informacji w punktach • redaguje zwięzły, poprawny językowo i stylistycznie list oficjalny	– oryginalny pod względem treści i stylu
„Życie ze szczyptą fantazji”. Pisownia zakończeń *-i*, *-ii*, *-ji*	• wyszukuje wyrazy z zakończeniami *-i*, *-ii*, *-ji* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • korzysta ze słownika ortograficznego	• stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami *-i*, *-ii*, *-ji*	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami *-i*, *-ii*, *-ji* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami *-i*, *-ii*, *-ji* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					zakończeń *-i*, *-ii*, *-ji*
„W sali muzeum piękne trofeum”. Przydawki	• rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone przymiotnikami • zna funkcję składniową przydawki	• buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami • wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka	• rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy • rozumie zależność szyku przydawki i jej znaczenia	• celowo i funkcjonalnie wykorzystuje przydawki w swoich wypowiedziach • funkcjonalnie używa różnorodnych przydawek w opisie dzieła sztuki	• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„O prawdzie kilka słów prawdy”. Jan Twardowski, *Prawda*	• wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze • wie, że prawda jest uniwersalną wartością	• wyodrębnia różne prawdy przywołane w wierszu • używa frazeologizmów ze słowem *prawda*	• wskazuje środki stylistyczne użyte do opisu prawdy • objaśnia metaforyczne porównanie • rozważa znaczenie wartości prawdy w stosunkach międzyludzkich	• opisuje różne typy prawdy z wiersza za pomocą bliskoznacznych określeń • wskazuje sytuacje życiowe, które można skomentować słowami z wiersza • używa ze zrozumieniem słowa *dogmat*	• przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi • redaguje bezbłędne językowo opowiadanie – oryginalne pod względem treści i stylu
„Z kim walczyli? Przeciw komu? Przyjrzyj się im po kryjomu”. Dopełnienia	• rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone rzeczownikami • zna funkcję składniową dopełnienia	• buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami • wie, jakimi częściami mowy mogą być	• rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone różnymi częściami mowy • rozumie zależność	• rozpoznaje dopełnienia wyrażone czasownikiem w bezokoliczniku • określa formę dopełnienia w zdaniach	• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		wyrażone dopełnienia	między stroną czynną i bierną czasownika a funkcją dopełnienia	twierdzących i przeczących • celowo i funkcjonalnie wykorzystuje dopełnienia w swoich wypowiedziach	w wypowiedzeniach
„Różne miejsca odwiedzamy i atrakcje przedstawiamy”. Rodzaje okoliczników	• rozpoznaje w zdaniu okoliczniki czasu, miejsca i sposobu • zna funkcję składniową okoliczników	• buduje poprawne związki wyrazowe z okolicznikami • wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki	• rozpoznaje w zdaniu okoliczniki celu i przyczyny • nazywa części mowy, którymi wyrażone są okoliczniki	• funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w swoich wypowiedziach	• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Teatromania receptą na zdania”. Analiza zdania pojedynczego	• rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedzeniach (*podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik*) • przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami	• wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określane i określające • wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające	• analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy • używa ze zrozumieniem pojęć *podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie* podczas analizy składniowej zdania	• objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne • używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu • przedstawia oryginalne wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę budowy zdania pojedynczego

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Na ekranie – zdanie”. Zdania podrzędnie złożone	• zna pojęcie *zdanie podrzędnie złożone* • ze zdań pojedynczych tworzy zdania podrzędnie złożone	• objaśnia pojęcie *zdania podrzędnie złożone* na przykładach • wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne	• stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach podrzędnie złożonych	• poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone odpowiednio do przyjętego celu • funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie złożone w swoich wypowiedziach	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Melomani są wzywani”. Zdania współrzędnie i podrzędnie złożone	• rozpoznaje zdania współrzędnie złożone • zna najczęściej używane spójniki w zdaniach współrzędnie złożonych • rozpoznaje zdania podrzędnie złożone	• zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe • odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu • objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym	• przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów • przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach podrzędnie złożonych, używając wykresów • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań złożonych różnego typu	• poprawnie przekształca zdania złożone na zdania pojedyncze odpowiednio do przyjętego celu • funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu • zapisuje zdania złożone zgodnie z zasadami interpunkcji	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Osobę, którą lubił,	• zna pojęcie *zdanie*	• objaśnia pojęcie *zdanie*	• tworzy zdania	• poprawnie przekształca	• świadomie

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
poślubił…” Zdanie podrzędne przydawkowe	*podrzędne przydawkowe* • zapisuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym	*podrzędne przydawkowe* na przykładach • wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne przydawkowe	podrzędne przydawkowe • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym przydawkowym	zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym przydawkowym • funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne przydawkowe w swoich wypowiedziach	i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym przydawkowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Co o tym sądzisz? Jakie masz zdanie? Zróbmy wstępne rozpoznanie”. Zdania dopełnieniowe	• zna pojęcie *zdanie podrzędne dopełnieniowe* • zapisuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym	• objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne dopełnieniowe* na przykładach • wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne dopełnieniowe	• tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym dopełnieniowym	• poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym dopełnieniowym • funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe w swoich wypowiedziach	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym dopełnieniowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„W odległym świecie wiedzę znajdziecie”. Zdania podrzędne okolicznikowe	• zna pojęcie *zdanie podrzędne okolicznikowe* • zna rodzaje zdań okolicznikowych • zapisuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym	• rozpoznaje rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych • objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne okolicznikowe* na przykładach	• nazywa rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych • tworzy zdania podrzędne okolicznikowe • stosuje zasady	• poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym okolicznikowym • funkcjonalnie tworzy różne rodzaje zdań	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym okolicznikowym w swoich

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		• wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne okolicznikowe	interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym okolicznikowym	podrzędnych okolicznikowych w swoich wypowiedziach	wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Przysłowie ci podpowie”. Zdanie podrzędne podmiotowe	• zna pojęcie *zdanie podrzędne podmiotowe* • zapisuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym	• objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne podmiotowe* na przykładach • wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne podmiotowe	• tworzy zdania podrzędne podmiotowe • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym podmiotowym	• poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym podmiotowym • funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne podmiotowe w swoich wypowiedziach	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym podmiotowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Jest taki, że aż dech zapiera…”, Zdanie podrzędne orzecznikowe	• zna pojęcie *zdanie podrzędne orzecznikowe* • zapisuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym	• objaśnia pojęcie *zdanie podrzędne orzecznikowe* na przykładach • wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne orzecznikowe	• tworzy zdania podrzędne orzecznikowe • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym orzecznikowym	• poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym orzecznikowym • funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne orzecznikowe w swoich wypowiedziach	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym orzecznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„I łaciate, i kudłate,	• stosuje funkcjonalnie	• stosuje poznane zasady	• poprawnie stawia	• poprawnie używa	• twórczo wykorzystuje

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
pręgowane i skrzydlate...". Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzeń • zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym oraz złożonym i stara się je stosować • dostrzega trudności w zakresie użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu • korzysta ze słownika ortograficznego	użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym • stara się stosować zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu	przecinki w zdaniach pojedynczych i złożonych • stosuje zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu	dwukropka, nawiasu i cudzysłowu	w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzeń • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat różnych funkcji nawiasu, dwukropka i cudzysłowu • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat użycia przecinków w zdaniach pojedynczych i złożonych

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Pomiędzy nocą a dniem, pomiędzy jawą a snem". Jerzy Harasymowicz *W marcu nad ranem*	• przytacza epitety z wiersza • wyszukuje porównania dotyczące zwierząt • zna pojęcie *obraz poetycki*	• wymienia elementy krajobrazu z wiersza • wskazuje przenośnie mające charakter ożywienia • określa cechy obrazu poetyckiego	• nadaje tytuły kolejnym zwrotkom wiersza • objaśnia znaczenie przenośni • rozumie wpływ środków językowych na charakter obrazu poetyckiego	• wybiera epitety najpełniej oddające istotę opisywanych obiektów • podpisuje ilustracje trafnie dobranymi metaforami • objaśnia pojęcie *obraz poetycki* w odniesieniu do omawianego tekstu	• analizuje tekst na poziomie metaforycznym • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza
„Wkroczyć w językowy świat ze słownikiem za pan brat". Słownik poprawnej polszczyzny	• samodzielnie korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego oraz wyrazów bliskoznacznych • zna funkcję słownika poprawnej polszczyzny	• korzysta ze słownika wyrazów obcych • zna budowę słownika poprawnej polszczyzny • wyszukuje hasła w słowniku poprawnej polszczyzny	• korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny • wykorzystuje treści słownikowe do wykonania ćwiczeń	• korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb	• sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny, korzystając swobodnie ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji
„Oryginalne obrazy malarza oryginała". Bożena Fabiani *Moje gawędy o sztuce* (fragmenty)	• zaznacza na osi czasu okres życia artysty • nazywa swoje reakcje odbiorcze dotyczące dzieł malarskich • rozpoznaje w tekście	• przytacza z tekstu fakty dotyczące życia i twórczości malarza • przedstawia swoją opinię na temat prezentowanych dzieł	• określa stanowisko autorki wobec dzieł malarza • wyraża swoje zdanie na temat opinii o dziełach malarza	• wskazuje w tekście wyrazy oceniające • używa ze zrozumieniem wyrazów *subiektywny*, *obiektywny*, *pejoratywny*	• wyraża opinię na temat dzieła sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zgrubienia • wyszukuje w tekście informacje pozwalające naszkicować postać	malarskich • wie, jaka jest funkcja zgrubień • funkcjonalnie przekształca tekst	zaprezentowanej w tekście • omawia pojęcie *zgrubienie*, odwołując się do przykładów z tekstu • dostrzega elementy karykaturalne w dziele malarskim	• przytacza z tekstu słowa wyrażające negatywne emocje	• objaśnia na podstawie informacji w przypisach funkcje karykatury i groteski • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słownej
„Do ćwiczenia języka dobra jest fonetyka”. Powtórzenie wiadomości o głoskach i literach	• dzieli wyrazy na głoski i litery • wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce • odróżnia spółgłoski od samogłosek	• rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze • podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek • rozpoznaje spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz twarde i miękkie	• prawidłowo oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w wyrazach użytych w ćwiczeniach • poprawnie zapisuje wyrazy z podanymi grupami samogłosek i spółgłosek	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat liter i głosek w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych • wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznych	• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek i liter w różnych sytuacjach problemowych
„Czarodzieje pędzla	• ogląda uważnie	• wskazuje i nazywa	• wyszukuje elementy	• porównuje elementy	• redaguje bezbłędny

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
i pióra". **Rady dla opisujących obraz**. Paul Cézanne *Martwa natura z jabłkami i pomarańczami*	reprodukcje obrazów zamieszczone w podręczniku • wie, co przedstawia martwa natura • podaje podstawowe informacje na temat obrazu • przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis obrazu	najbardziej widoczne elementy obrazów • wyraża opinię na temat dzieła malarskiego • redaguje opis obrazu, korzystając z rad w podręczniku	kompozycji nawiązujące do kształtu wybranych brył geometrycznych • używa ze zrozumieniem sformułowań dotyczących techniki malarskiej • redaguje opis obrazu, stosując różnorodne środki językowe	obrazu ukazane w technice malarskiej i fotograficznej • formułuje wypowiedź w funkcji perswazyjnej, zachęcającą do zakupu dzieła • redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis obrazu	językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu • swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych zróżnicowanym słownictwem o funkcji oceniającej
„Słowem malowane". Maria Pawlikowska-Jasnorzewska *Olejne jabłka*	• wskazuje w wierszu epitety oddziałujące na zmysł wzroku • określa sytuację liryczną w wierszu • redaguje zaproszenie na wernisaż	• wyszukuje w utworze wyrazy związane tematycznie z malarstwem • określa emocje osoby mówiącej	• określa funkcję uosobień użytych w wierszu • przyporządkowuje różne środki wyrazu do właściwych dziedzin sztuki	• odczytuje znaczenie przenośnych określeń • porównuje dzieło poetyckie z malarskim, wskazuje podobieństwa i różnice	• analizuje tekst na poziomie metaforycznym • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza • przedstawia

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					w oryginalny sposób różnice między różnymi tekstami kultury
„Miauczy, świszczy i zgrzyta? Na wesoło o tym, co w domu słychać". Oznaczanie głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych	• wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, dźwięcznymi i bezdźwięcznymi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych, stara się je stosować • korzysta ze słownika ortograficznego	• stosuje zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych	• poprawnie oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie oznacza wszystkie głoski miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych
„Dźwięki, brzdęki, komfort maleńki". Głoski ustne i nosowe	• zna pojęcia *głoski ustne* i *głoski nosowe* • podaje przykłady głosek ustnych i nosowych	• odróżnia głoski ustne od nosowych	• poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających głoski ustne i nosowe	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w swoich wypowiedziach	• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w różnych sytuacjach problemowych

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Sensacje i komplikacje”. Pisownia połączeń wyrazowych *en*, *em*, *on*, *om*	• wyszukuje wyrazy z połączeniami literowymi *en*, *em*, *on*, *om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni połączeń literowych *en*, *em*, *on*, *om* • korzysta ze słownika ortograficznego	• zna zasady dotyczące pisowni połączeń literowych *en*, *em*, *on*, *om,* stara się je stosować	• stosuje zasady pisowni połączeń literowych *en*, *em*, *on*, *om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie zapisuje połączenia literowe *en*, *em*, *on*, *om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni połączeń literowych *en*, *em*, *on*, *om*
„Impresja na temat wdzięku”. Tadeusz Kubiak *W stroju z mgły*	• omawia wrażenia czytelnicze po lekturze wiersza • wskazuje w wierszu nawiązanie do innego utworu poetyckiego • ogląda uważnie reprodukcje obrazów Edwarda Degasa • wie, jakie utwory zalicza się do liryki	• opisuje sytuację przedstawioną w wierszu • wskazuje obraz, do którego mogą nawiązywać słowa wiersza i uzasadnia swój wybór • wie, na czym polega przerzutnia • opisuje nastrój utworu	• wskazuje środki poetyckie użyte w opisie tancerki • opisuje obraz z punktu widzenia młodego odbiorcy • wyszukuje przerzutnie w tekście • omawia rymy w wierszu, objaśnia, na czym polega ich oryginalność	• objaśnia znaczenie metafory • opisuje obraz z punktu widzenia przewodnika muzealnego • przedstawia skojarzenia wywołane środkami poetyckimi • określa wpływ przerzutni na rytm utworu	• analizuje tekst na poziomie metaforycznym • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza • wypowiada się na temat tekstu, swobodnie odwołując się do kontekstów

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					kulturowych
„Żyją jak pies z kotem czy gruchają jak gołąbki”. Pisownia zakończeniami *-ę*, *-em*, *-ą*, *-om*	• wyszukuje wyrazy z zakończeniami *-ę*, *-em*, *-ą*, *-om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • korzysta ze słownika ortograficznego	• stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami *-ę*, *-em*, *-ą*, *-om*	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami *-ę*, *-em*, *-ą*, *-om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami *-ę*, *-em*, *-ą*, *-om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń *-ę*, *-em*, *-ą*, *-om*
„Mazur z przytupem miał wzięcie, kilka słów o akcencie”. Akcent wyrazowy i zdaniowy	• dzieli wyraz na sylaby • prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem	• wie, czym jest akcent wyrazowy • określa funkcję akcentu zdaniowego	• prawidłowo akcentuje większość wyrazów • stosuje w wypowiedzi właściwą intonację zdaniową	• prawidłowo akcentuje wyrazy • funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do wyeksponowania znaczeń wypowiedzi	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat akcentu wyrazowego i zdaniowego w swoich wypowiedziach ustnych
„Lubię popatrzeć sobie na czas, co gdzieś już pobiegł…”. Joanna Pollakówna *Stare*	• wskazuje zdjęcie stanowiące najlepszą ilustrację tekstu • wymyśla i zapisuje dialog,	• opisuje okoliczności wypowiedzi osoby mówiącej • określa nastrój	• przytacza przenośnie obrazujące upływ czasu • wyraża opinię na temat fotografii jako dzieła	• przedstawia refleksje związane z wierszem • dostrzega artystyczną kreację w fotografii	• analizuje tekst na poziomie metaforycznym • funkcjonalnie

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
fotografie	który mogły prowadzić bohaterki wiersza • zna funkcję pytania retorycznego • zna pojęcie sytuacji lirycznej	bohaterek wiersza • ustala, czego dotyczą pytania postawione w utworze	sztuki • odpowiada na pytania z tekstu • ocenia elementy istotne podczas fotografowania artystycznego • objaśnia pojęcie sytuacji lirycznej	• dostrzega retoryczny charakter pytań z tekstu	wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza • wyraża opinię na temat fotografii jako dziedziny sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Jajko z bajkową niespodzianką”. Andrew Fusek Peters, *Agenci na deskorolkach. Nie byle co!* (fragment)	• ogląda zdjęcie Jajka Konwaliowego i czyta informacje na temat jego twórcy • wyszukuje w tekście wszystkie rzeczowniki nazywające klejnot • relacjonuje zdarzenia dotyczące kradzieży klejnotu • zna cechy powieści sensacyjnej i kryminalnej	• opisuje Jajko Konwaliowe przedstawione na ilustracji • rozumie, że słowa mogą wyrażać emocjonalny stosunek mówiącego do opisywanych rzeczy, czynności itp. • rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie	• wykorzystuje w opisie przedmiotu informacje z tekstu • określa, które rzeczowniki z tekstu mają pozytywne, a które negatywne znaczenie • wskazuje informacje pochodzące spoza zamieszczonego fragmentu tekstu	• uzasadnia, dlaczego jajko Fabergé uznaje się za dzieło sztuki • rozpoznaje nacechowanie dodatnie i ujemne wyrazów, wskazuje znaczenia neutralne • określa motywy działania wybranych bohaterów • dostrzega i omawia	• redaguje bezbłędny językowo opis przedmiotu – oryginalny pod względem treści i stylu • twórczo i funkcjonalnie stosuje słownictwo nacechowane emocjonalnie

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		wyrażeń omownych • objaśnia, w jaki sposób oszukano przestępcę	• wyraża opinię na temat skuteczności działania bohaterów	elementy humorystyczne w tekście	
„Rozbite sejfy, skradzione dzieła”. Pisownia przedrostków	• wyszukuje wyrazy zawierające przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przedrostków • korzysta ze słownika ortograficznego	• zna zasady dotyczące pisowni przedrostków i stara się je stosować	• stosuje zasady pisowni przedrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie zapisuje przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przedrostków
„Muzyka słowami zagrana”. Adam Mickiewicz Pan *Tadeusz – Księga IV* (fragmenty)	• czyta tekst i przypisy • wymienia bohaterów • wskazuje słowa pełniące funkcję refrenu • zapoznaje się z pojęciami: *instrumentacja głoskowa*, *wyliczenie*	• relacjonuje treść fragmentu • przedstawia Wojskiego • wymienia wyrazy dźwiękonaśladowcze • opisuje instrument Wojskiego	• wyszukuje w tekście potrzebne informacje • charakteryzuje Wojskiego • wskazuje instrumentację głoskową i wyliczenie • wymienia środki językowe służące do opisu gry na rogu	• opisuje sytuację ukazaną we fragmencie • ocenia umiejętności Wojskiego • określa funkcje środków stylistycznych użytych we fragmencie epopei	• wzorcowo prezentuje tekst głosowo, uwzględniając przerzutnie • interpretuje tekst, wykorzystując wnioski z analizy utworu
„Pod piracką banderą”.	• rozpoznaje prawdę i fałsz	• nadaje tytuły	• sporządza na podstawie	• podaje różne znaczenia	• swobodnie

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Robert Louis Stevenson, *Wyspa skarbów* (fragmenty)	w wypowiedziach dotyczących treści tekstu • opisuje Wyspę Skarbów • redaguje krótki list w imieniu kapitana statku • wie, co jest tematem powieści przygodowej • określa typ narratora występującego we fragmencie powieści	wydzielonym częściom tekstu • wyjaśnia, jakie wrażenie wywarła Wyspa Skarbów na bohaterach tekstu • wzbogaca treść listu o relację z wydarzeń rozgrywających się u brzegów wyspy • identyfikuje utwór jako powieść przygodową	tekstu mapę Wyspy Skarbów • wymyśla ofertę atrakcji turystycznych Wyspy Skarbów • prezentuje bohatera w formie zapisów na karcie postaci gry komputerowej • wie, czym charakteryzują się utwory zaliczane do epiki	słowa *skarb* • określa oczekiwania bohaterów związane z wizytą na wyspie • opisuje emocje i uczucia jednego z bohaterów • ocenia akcję utworu i uzasadnia swoje zdanie	i funkcjonalnie posługuje się związkami frazeologicznymi w opisie emocji bohatera utworu • wykonuje oryginalny pod względem treści plakat odnoszący się do problemu piractwa internetowego • opracowuje prezentację na temat motywu poszukiwania skarbów, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści
„Wielkie bitwy, zwycięscy dowódcy”. Pisownia przyrostków	• wyszukuje wyrazy zawierające przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przyrostków • korzysta ze słownika	• zna zasady dotyczące pisowni przyrostków i stara się je stosować	• stosuje zasady pisowni przyrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie zapisuje przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	ortograficznego				przyrostków
„Ciemna i jasna strona Mocy". George Lucas, *Gwiezdne wojny*: część IV – *Nowa nadzieja* (fragmenty)	• czyta fragment powieści, przypisy oraz informacje na temat serii filmów *Gwiezdne wojny* • prezentuje główną bohaterkę i opowiada o okolicznościach jej pojmania • wyjaśnia, kim byli rycerze Jedi • wymienia elementy świata przedstawionego pozwalające zaliczyć utwór do gatunku s.f.	• zna cechy filmu kultowego • rozpoznaje i nazywa cechy charakteru bohaterki tekstu • dostrzega kontrastowe zestawienie postaci w utworze • wie, co obejmuje scena filmowa	• odtwarza losy Republiki w formie tytułów rozdziałów kroniki • opisuje bohatera reprezentującego siły zła • redaguje notatki prasowe na temat katastrofy statku powietrznego • obmyśla ujęcia do sceny bitwy kosmicznej	• objaśnia pojęcie *film kultowy* w odniesieniu do *Gwiezdnych wojen* • opracowuje tekst informacyjny spełniający funkcję napisów wstępnych do filmu • określa znaczenie i rolę Czarnego Lorda w przebiegu akcji • wskazuje plan filmowy adekwatny do ukazania fragmentu bitwy	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę o sztuce filmowej w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów
„Wśród wyrazów gości nie tylko wartości". Wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne	• rozpoznaje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne	• dopasowuje do podanych wyrazów oraz związków wyrazowych synonimy i antonimy	• używa wyrazów i określeń synonimicznych w różnych sytuacjach komunikacyjnych	• funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach synonimy i antonimy	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat podobieństw i różnic znaczeniowych wyrazów
„Na srebrnych ekranach". Marcin	• wykorzystuje notatkę ze strony internetowej do	• wie, jakie filmy zaliczane są do kina	• określa tematykę serialu • objaśnia elementy	• objaśnia pojęcie *kino familijne* w odniesieniu	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Kalita, *Aktorzy leczą ludzkie dusze* (fragmenty)	uzyskania informacji o serialu • rozpoznaje komizm w wypowiedziach serialowych bohaterów • czyta wywiad z aktorką telewizyjną • wie, czym jest talk-show	familijnego • wie, na czym polega i z czego wynika komizm słowny w wypowiedziach postaci filmowych • określa tematykę wywiadu • prezentuje opinię bohaterki wywiadu na temat aktorstwa	komizmu słownego w wypowiedziach postaci • dostrzega zróżnicowanie pytań występujących w wywiadzie • wyraża własną opinię na temat aktorstwa	do serialu *Rodzina zastępcza* • odtwarza humorystyczne wypowiedzi dialogowe postaci w szerszym kontekście sytuacyjnym • określa cel dziennikarza przeprowadzającego wywiad • formułuje własne pytania do wywiadu z aktorką	wiedzę na temat przekazów audiowizualnych w wypowiedziach na temat problematyki tekstu
„Zrobić minę na widok miny". Wyrazy wieloznaczne	• rozpoznaje wyrazy wieloznaczne	• podaje różne znaczenia wyrazów wieloznacznych	• używa wyrazów wieloznacznych	• funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy wieloznaczne	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat wyrazów wieloznacznych
„W oparach absurdu i wyobraźni". Konstanty Ildefons Gałczyński, *Teatrzyk Zielona Gęś* (fragmenty)	• przedstawia swoje reakcje odbiorcze związane z lekturą sztuki • podaje imiona postaci • podaje skojarzenia i związki	• wskazuje główne wydarzenie w prezentowanej scenie • wskazuje elementy	• analizuje fragment wypowiedzi bohatera pod kątem poprawności językowej • przedstawia reakcje	• analizuje znaczenie imion bohaterów sztuki • objaśnia absurdalność wybranej sceny • wskazuje element	• opracowuje scenariusz inscenizacji sztuki *Teatrzyku „Zielona Gęś"* – oryginalny pod względem treści i stylu

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	wyrazowe ze słowem *osioł* • wie, czym jest kabaret	świadczące o funkcji scenicznej tekstu • rozpoznaje cechy przypisane postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego • zna podstawowe informacje na temat *Teatrzyku „Zielona Gęś”*	bohaterów sztuki • wyciąga wnioski na temat ukształtowania postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego • wskazuje elementy humorystyczne w sztuce	satyryczny w sztuce • wyjaśnia wpływ środków językowych na przesłanie utworu	• objaśnia na podstawie informacji w *Słowniczku* funkcje satyry w utworze K.I. Gałczyńskiego
„W słowach emocji szuka – trudna to sztuka”. Wyrazy nacechowane emocjonalnie	• rozpoznaje wyrazy wartościujące pozytywnie i negatywnie • zna pojęcia *zgrubienie* i *zdrobnienie*	• rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia w tekście • tworzy zdrobnienia i zgrubienia	• zna funkcję zdrobnień, zgrubień oraz innych słów wartościujących emocjonalnie • podaje wyrazy bliskoznaczne nacechowane emocjonalnie	• używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słownej
„Kim będziesz i co zrobisz, kiedy kości się potoczą?”. **Rady dla dyskutujących.** Kazimierz Szymeczko, *Czworo i kości* (fragmenty)	• wskazuje bohaterów realistycznych • rozpoznaje świat realistyczny i fantastyczny w powieści • opowiada o wydarzeniach	• określa charakter i rolę wszystkich postaci w powieści • objaśnia sposób zmiany charakteru świata przedstawionego	• charakteryzuje bohaterkę w formie karty postaci w grze • wykorzystuje informacje o RPG w analizie świata przedstawionego	• sporządza notatkę encyklopedyczną na temat jednej z postaci • odróżnia wydarzenia zaplanowane w grze od spontanicznych	• przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	• czyta rady dla dyskutujących • bierze udział w dyskusji	• rozpoznaje gatunek literacki, do którego nawiązuje fabuła przedstawionej gry • rozpoznaje zwroty charakterystyczne dla różnych elementów dyskusji • formułuje poprawnie zbudowane argumenty w dyskusji	utworu • wskazuje elementy fabuły nawiązujące do literatury *fantasy* • wyraża opinię na temat RPG • formułuje właściwe kontrargumenty	• określa rolę bohaterów w rozwoju akcji • posługuje się ze zrozumieniem słowem *dezaprobata* • przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji	• wyraża opinię na temat wartości gier komputerowych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska

Autorki: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

© Copyright by WSiP